

DE TRIBUNE

Redactieadres:
D. J. WIJNKOOP, N. Prinsengracht 10
Amsterdam.

SOC. DEM. WEEKBLAD

Administratieadres:
J. G. CETON, Wijtenbachstraat 13
Amsterdam.

- VERSCHIJNT ELKEN ZATERDAG. -

Abonnementsprijs bij vooruitbetaling 40 cent per 3 md. Buitenland 65 cent. Losse nummers 3 cent.

Onder Redactie van:

J. G. CETON, W. v. RAVESTEIJN Jr. en D. J. WIJNKOOP.

Advertentiën.

Per regel 10 cent*
Bij abonnement speciaal tarief.

INHOUD: Krommenie. — Het Communistisch Manifest. — De Vrijz.-dem. aap uit de mouw. — Kapitalisme en armoede. — De burgerlijke democratie van het trio Clemenceau, Briand en Viviani. — Een terugblik op het Buitenland II. — Troelstra's politiek systeem der soc.-dem. IV. — Liberaal bedrog. — Teekenen der Tijden V.: Merkwaardige overeenkomst. — Het onderwijs in den klassestaat. — Beroepskeuze. — Economische Kroniek: Industriële Concentratie. — Ingezonden: Een vraag.

Krommenie.

Het Partijbestuur van de Sociaaldemocratische Arbeiderspartij zegt in zijn oproep om steun voor de stakers en uitgesloten te Krommenie terecht:

Het ontslag van Binnendijk door den fabrikant Verwer te Krommenie, wijl Binnendijk tot lid van den Raad van Wormerveer was gekozen, en de staking en uitsluiting die erop gevolgd zijn, loopen over een der onontbeerlijkste politieke rechten van het proletariaat, waarvoor een kamp tot het uiterste geboden is.

Verder brengt het P.B. warme hulde aan de arbeiders, die zich met het wapen der staking, het eenige dat hun ten dienste stond, tegen deze verkrachting van een volksrecht verzetten, en het P.B. vroeg en vraagt nog om steun.

Indien ooit, dan moet zeker thans door de geheele strijdende arbeidersklasse die steun ten sterkste worden gegeven, nu zelfs de staat van beleg is afgekondigd. Niet alleen de Partij, maar vooral ook de vakbeweging, heeft tot plicht alle aanranding van de arbeidersvrijheid te keeren. Niet alleen de partijgenooten, maar ook de kameraden uit de vakbeweging moeten de strijders van Krommenie tot het uiterste steunen.

Arbeiders! Zendt uw bijdragen, groot en klein, zoo spoedig mogelijk aan Van Kuykhof, 16 De Genestetstraat, Amsterdam, en teekent op de lijsten.

Het Communistisch Manifest.

„De Federatie Amsterdam van de S. D. A. P. heeft besloten, daar het begin Februari 1908 zestig jaar geleden zal zijn, dat het Communistisch Manifest verscheen, dit feit te herdenken door eene groote demonstratie. Het feestelijk karakter van deze vergadering.....”

Misschien zullen er velen geweest zijn, toen zij de vorige week in de arbeidersbladen deze mededeeling lazen, die zich hebben afgevraagd, of het nu wel de juiste tijd voor eene feestvergadering was. Zij zullen tot zich zelve gezegd hebben: „Hoe? Thans nu velen onzer aan het meest nijpende gebrek zijn overgeleverd, nu door duizenden en duizenden in deze bange en barre tijden het allermodigste wordt ontbeerd, thans belegt de vertegenwoordigster onzer klasse, de S. D. A. P., eene vergadering met feestelijk karakter?”

Het antwoord op deze schijnbaar zoo klemmende vraag is licht te geven. Ieder onzer vergaderingen, ook eene feestelijke bijeenkomst, is een protest tegen het den arbeider neerdrukkend kapitalisme; is eene verklaring van onverzochlijken strijd tegen het hem uitmergelende loonstelsel, en is tevens eene bewustmaking van meerderen, eene mobielverklaring van nieuwe scharen voor den strijd tegen de maatschappijorde van armen en rijken, van laag en hoog! En als wij dan zien, dat onze legerscharen steeds meer en meer aangroeien, als wij nagaan, hoe klein het aantal der bewuste strijders voor

zestig jaren nog was, en daarmee vergelijken de georganiseerde miljoenen, de groote massa belijders onzer ideeën in alle oorden der aarde, zou er dan geen reden tot vreugde voor ons zijn? Wij kunnen, al teistert de crisis ons ook met alle hevigheid, al is het heden ook duister omwolkt, met den Duitschen dichter uitroepen, toen hij den winterwind over de kale velden hoorde gieren:

Laat vrij de winterstormen waaien,
Eens zal de lente komen.

Zestig jaar geleden was het nog winter voor het grootste deel der werkende klasse, zonder hoop op zonnige lente. Het kapitalisme en zijne volle ontplooiingskracht, nog niet door een krachtig georganiseerd proletariaat in al te onmenselijke uitbuiting gebreedeld, stortte naamloze ellende, onbeschrijfelijk leed over zijne loonslaven uit. Wel ontpersten de zweepslagen van den honger de versuften massa's nu en dan kreten van verzet, wel barstte als de ellende absoluut ondragelijk werd, hier en daar een oproer uit, maar van planmatigen strijd tegen het geheele stelsel, waaronder zij leefde, was er bij de groote massa nog geen sprake.

Langzamerhand was bij enkelen, eerst in Engeland en Frankrijk, later in Duitschland, een vaag bewustzijn gerezen, dat het kapitalisme toch niet eeuwig behoefde te zijn, dat daartegen gestreden moest worden, dat er middelen waren om aan de loonslavernij te ontkomen. En hoe meer het kapitalisme zich uitbreidde, hoe grooter het aantal dier strijdenden, tevens zoekenden, werd. Maar hun zwaard was niet scherp gewet, en hun blik nog te beneveld om het slagveld te overzien. Zij kwamen voorwaarts op den weg der bevrijding, maar als het ware tastende, langzaam en onzeker, nog slechts weinig in aantal.

Toen kwamen Marx en Engels tot het proletariaat. Zij waren geene profeten, die over bovenmenselijke krachten beschikten. Neen, zij waren genieën, dat wil zeggen, eerder dan anderen doorzagen zij de werkelijkheid, begrepen zij de toekomst, die uit het heden zou worden geboren. Zij hadden ingezien, dat de steeds doorwerkende krachten van het kapitalisme het proletariaat iederen dag talrijker maken, en dus het socialisme meer mogelijk en noodzakelijk. Zij begrepen, dat hun eigen klasse steeds meer en meer aan verval zou worden prijsgegeven, en dat het proletariaat de rots was, waarop de kerk der toekomst zou worden gebouwd. Zij brachten aan het werkende volk de maatschappij-wetenschap, als het ware het proletariaat toeroepende, bescfende zijn heerlijke toekomst:

„Reik ons de hand, want dat alleen is kracht:
De wereld heeft geen hoop dan door Uw stijgen.
Wij komen tot U, reddend uit ons eigen
Zinkende bark het beste deel der vracht.”

En die wetenschap, die zij het proletariaat hebben gebracht, was voor de strijdende werkers het machtigste wapen. „De geschiedenis is eene geschiedenis van klassenstrijden”. Zoolang het proletariaat dat niet vergeet, is het onverwinbaar. Die wetenschap is hun een harnas, waarop christelijke demagogische geloofsfrases, zoowel als vrijzinnige temperingsformuletjes zonder resultaat zullen neerkomen.

Het Communistisch Manifest geeft den werkers

inzicht in het kapitalisme en revolutionairen heldenmoed: „Laat de heerschers vreezen voor eene proletarische revolutie. Gij hebt niets te verliezen dan uw ketenen, en een wereld te winnen!” Als de heerlijkste muziek klinken deze woorden den Russischen helden in de ooren, die thans de bevrijding van het Czarisme en tevens het begin der socialistische vrijheid bevechten.

En als wapenkreet, klinkend over het slagveld, waar de machten van het verleden en de toekomst elkander om het hevigst bekampen, staan aan het einde van het Manifest de woorden, als het teeken, waarin de werkende klasse eenmaal zal zegevieren:

Proletariërs aller landen verenigt U!

S. D. W.

De vrijzinnig-democratische aap uit den mouw.

Tot nog toe meenden wij — sociaal-democraten, in onze onnoozelheid — moeten wij nu zeggen, dat de meest linksche groep van het liberale blok, dat sinds 1905 met zoo glorieuzen uitslag de rechtsche en de roode demagogen heeft bekampt, de vrijzinnige „democratie” althans theoretisch het algemeene, gelijke, geheime en directe kiesrecht voor mannen en vrouwen voorstond.

Althans in theorie omdat deze heeren tot nog toe nimmer een voet voor gezegd algemeen kiesrecht hebben verzet, omdat zij in de praktijk de actie voor het algemeen kiesrecht veeleer knuppels tusschen de beenen hebben geworpen — o.a. door te weigeren zich aan te sluiten bij de arbeidersbeweging voor algemeen kiesrecht — en omdat zij praktisch samengingen met de ergste tegenstanders van algemeen kiesrecht, als de conservatief-liberalen — men denke aan den „partijdag” van Gorkum vóór de provinciale Statenverkiezingen van 1907.

Maar wat blijkt nu?

Dat wij zelfs met onze veronderstelling, dat de vrijzinnig-democraten in theorie het algemeen kiesrecht zouden willen, den heeren te veel eer hebben aangedaan.

Niemand minder toch dan hun theoreticus, de meest bekende en geleerdste der vele geleerde koppen, die het vrijzinnig-democratisch legertje, dat uit kader zonder manschappen bestaat, telt, de gewezen hoogleraar Treub, Marx-vernietiger, socialistendooder, komt ons in het tijdschrift der vrijzinnige-„democratie” leeren, dat . . . dat het algemeen kiesrecht allesbehalve het theoretisch meest wenselijke is.

Niet alleen heeft deze staatsman een kiesrecht voor de Eerste Kamer verzonnen, — gelijk in het stuk van zijn betoog staat, dat *Het Volk* onder de oogen van zijn lezers heeft gebracht — waarbij door een onzinnige verdeling der maatschappij naar groepen, inplaats van naar klassen — de Eerste Kamer zou worden vervormd tot een vertegenwoordiging, waarin een onwrikbare meerderheid der ondernemers en minderheid van arbeiders overstemt, maar de heer Treub heeft meer en beter gedaan . . . voor de bezittende klasse.

De heer Treub begint met een volledige erkenning van de „bezwaren”, die conservatieven van de schakeering Lohman verbonden achten aan het *wettelijk* algemeen kiesrecht.

Hij erkent met deze lieden, dat het algemeen kiesrecht „atomistisch“ is, d.w.z. geen rekening houdt met de „organisatie“ der maatschappij in allerlei groepeeringsen.

De heer Treub m. a. w. geeft toe, dat principieel een „organisch“ kiesrecht te verkiezen is boven het algemeene, gelijke en directe kiesrecht, dat hij individualistisch noemt.

En, aangezien het zoogenaamde organische kiesrecht niets is dan een leuze der conservatieven van rechts om in de vertegenwoordiging de overheersching der bezitters te vereeuwigen, in tegenstelling tot het algemeene en gelijke kiesrecht, dat den bodem schept voor een worsteling der verschillende klassen, dat bovendien alleen de rechtvaardige vertegenwoordiging is in het tijdvak der groot-industrie, heeft de heer Treub, de theoreticus der vrijzinnig-„democratie“ koren op den molen gedragen der conservatieven „sans phrases“ (zonder frasen).

De heeren Lohman, Tydeman, Kolkman, de katholieke, liberale en protestantsche behouders mogen hem dankbaar zijn,

De sociaal-democratie, de arbeidersklasse echter weet nu, wat er achter de woorden der vrijzinnige democraten, „voorstanders“ van algemeen kiesrecht inderdaad verborgen ligt. En ook zij mag daarvoor dankbaar zijn, want het is beter, wanneer men de ware bedoelingen van zijn vijanden kent, dan dat men zich illusies maakt omtrent hunne bedoelingen.

Vrees de Grieken, ook wanneer zij gaven brengen, zij hare leus.
v. R.

Kapitalisme en Armoede

• Kapitalistische productiewijze beteekent : enerzijds voortbrenging van rijkdom, anderzijds voortbrenging van armoede.

In deze tegenstelling, mits goed begrepen, schuilt het gansche karakter, het wezen van het kapitalisme. In haar uiten zich alle karakteristieke verschijnselen die wij, als sociaal-democraten, in dit stelsel van onzen tijd hebben waargenomen en gekritiseerd, en waarom wij het haten.

Marx, die de eerste werkelijk ontledende staathuishoudkundige was, die de burgerlijk-kapitalistische productiewijze tot op den grond ging, ontdekte deze ijzeren wet van het kapitalisme.

Immers hij had zich rekenschap gegeven van de verhoudingen der klassen in de huidige maatschappij, en hij doorzag daardoor het wezen van het proletariaat.

De werkelijke „ellendetheorie“ van Marx is dan ook gebouwd op het bestaan en de ontwikkeling van het proletariaat, als die klasse in de kapitalistische samenleving, op wier arbeid zoowel als op wier armoede zij berust.

Burgerlijke betweters en quasi-socialistische bedillers, hebben Marx om deze theorie bekritiseerd. Geen van allen hebben zij echter getoond ooit het wezen van de theorie van Marx te hebben begrepen; zoo min als zij ooit enigzins dieper tot het wezen der sociaal-democratie, als theorie en als verklaring der maatschappij, hebben kunnen doordringen.

Het kapitalisme baart armoede, omdat dit stelsel een proletariaat kweekt op steeds grooter schaal. In dat opzicht brengt het dus de armoede rechtstreeks voort.

Doch het kapitalisme baart bovendien armoede uit overvloed. Op iedere kortere of langere periode van bloei in de voortbrenging, van groote bedrijvigheid in nijverheid en handel, moet er onder de werking van het kapitalistische stelsel, een tijdperk van nedergang, malaise en crisis komen. Dat is onder het stelsel, dat onze samenleving beheerscht, zoo zeker, en men zou kunnen zeggen, zoo onafwendbaar, als de nacht volgt op den dag.

En hoe sterker die opbloei en hoe kolossaler, zoo veel te heviger de crisis die er op volgt. Waarvoor deze rampen?

Zij komen onmiddellijk voort uit den grooten rijkdom die in de bloeiperiode is voortgebracht.

„Armoede uit overvloed“, dat is het wezen van de kapitalistische voortbrenging. Reeds Charles Fourier, de groote Fransche utopist, die voor honderd jaren geleden het kapitalistische stelsel onderzocht, heeft deze karakteristiek van de armoede, onder het kapitalisme, gegeven. En dan zijn er in onzen tijd van die „economisten“, die hun neus ophalen voor zulke wijsheden, die hunne veel bekzamere overgrootvaders al hebben weten op te sporen.

Onder het kapitalisme wordt niet voortgebracht om te verbruiken, maar om te verkoopen. Niet voor de menschen, maar om de winst. Vandaar dat de voortbrenging van de waren niet wordt bepaald door de maatschappelijke behoeften van de massa, maar door de vraag van de wereldmarkt.

Minster slechts, hoe de economische overzichtschriften van het Berliner Tageblatt van 1 Januari 1908 zijn beschrijving van den toestand van 1907 aanvangt:

„De theorie van de klassieke (d. w. z. Adam Smith, Ricardo, Jos. L.) staathuishoudkunde, dat het geld ook een waar is gelijk andere, verkreeg, door de gebeurtenissen, die zich in het zooveren van ons gesteden jaar op de internationale geldmarkt afspeelden, een stevige knauw. Het geld werkte zich op tot de heerschappij over alle waren en alle waarden. Met sterke handen oefende het zijn heerschappij uit over het gansche economische leven.“

Dat die klassieke burgerlijke economie nu pas een knauw krijgt, is wel vreemd. Als de huidige ontwikkeling van het kapitalisme dit nu eerst voor de voorstanders van het kapitalisme aan het licht brengt, is het toch een wonder, dat iemand als Karl Marx die ontwikkeling reeds voor een halve eeuw voorzien heeft. Weshalve men hem gehoond en gesmaad of doodgezegen heeft, om hem later te verknoeien alvorens men hem ging „weerleggen.“

Ja, die heerschappij van het geld, daar zit het ook wel heel erg zonderling mee! Zij beteekent die geweldige ontwikkeling van het kredietwezen, die de reusachtige expansie (uitbreiding) in de laatste tien jaren heeft mogelijk gemaakt.

Hoe zit het da'r nu mee? Zeker, het kredietwezen is een

buitengewone factor geweest voor de ontwikkeling van het kapitalisme, en is dat nog. Maar het brengt met zich mee — en wij zien het nu wel allen zonder economie geleerd te hebben — en veel meer op losse schroeven zetten, een veel onsolider maken van het gehele maatschappelijk leven. Ook hier wordt wat zegen is enerzijds, vloek aan de andere zijde.

Het kredietwezen verhaast niet alleen de komst der crisissen, het doet ze ook veel plotselinger en onverwachter uitbreken. Het doet de bestaansonzekerheid van miljoenen aldus zeer toenemen.

Een ander burgerlijk blad, op economisch gebied zelfs toonaangevend, de „Frankfurter Zeitung“, schetsstons die plotselinge overgang van drukte en stilstand, van welvaart en verwoesting, in zijn nummer van 25 Dec. j.l. aldus:

„De oogenblikkelijke situatie is zoo als hadden wij niet een tijdperk van de glanzendste levendigheid achter ons, maar veel eer een europeeschen oorlog of een andere dergelijke gebeurtenis van elementaire vernielingskracht.“

Deze verklaring van het kapitalistisch blad is dan toch wel in strijd met het stokpaardje van de Treub'sche economie, plus de Bernsteinsche „vernieuwing“ van de marxistische theorie, alsof het kapitalisme op zijn ouden dag anders was geworden.

Het kapitalisme bedriegt de menschen. Immers het doet eensklaps, alsof het de welvaart-voor-allen bedoelt. En velen loopen er dan ook in. Zij meenen dan inderdaad dat het beest van aard veranderd is, dat de snaak zijn streken verloren heeft alleen omdat zijn haren er soms iets anders uitzien.

Het kapitalisme doet alsof het, bij de geweldige ontwikkeling van zijn productiekraft en de consumptie van de gehele menscheid op het oog had. Maar het is immers gebonden aan zijn eigen voorwaarde: het kapitalistisch loonstelsel, dat in werkelijkheid beteekent, een minimum levenspeil van de groote massa.

Marx zegt dan ook terecht:

„De laatste oorzaak van alle werkelijke crisissen blijft steeds de armoede en de verbruiksbeperktheid der massa's, tegenover de neiging van de kapitalistische voortbrenging, de productiekraften zoo te ontwikkelen, alsof de absolute verbruiksmogelijkheid van de gansche samenleving hare grenzen vormde.“ („Das Kapital“ III, 21.)

Die tegenselling in het kapitalisme uit overproductie kon de burgerlijke economische wetenschap nooit ontdekken. Wat is „overproductie“? Beteekent zij, dat de groote massa zooveel gekregen heeft, dat al hare redelijke behoeften vervuld zijn? O, neen. Daar bekommert de kapitalistische productie zich in het geheel niet om. Maar het beteekent, dat de omzet, d. w. z. de waren-circulatie onder de kapitalistische voorwaarden, hokt en stilstaat.

En deze stilstand vormt nu het tweede element van armoede voor de groote massa. Eerst kreeg zij niet genoeg, omdat haar levenspeil gebaseerd is op het arbeidsloon, dan wordt zij werkloos en moet dus haar behoeften nog meer gaan inkrimpen. Haar levenspeil daalt nu beneden het minimum, dikwijls ver daarbeneden.

Men ziet dus, dat deze „overproductie“ in het kapitalisme onverbreekelijk samengaat met de „onderconsumptie“ van de overgrote massa.

In werkelijkheid komen crisissen, armoede en ellende, voort uit den ganschen anarchistischen aard van het stelsel, dat onmiddellijk uit welvaart armoede en uit rijkdom ellende laat geboren worden.

In het licht van die feiten gezien, mits men ze onder ons eigen licht en niet onder de walmende pit van de burgerlijke economie beziet, behoudt dus de Marx'sche ellendetheorie van het kapitalisme hare onverkorte waarde, juist voor 't heden.

Tegenwoordig mogen dan ook de revisionisten beginnen met een revisie van hun eigen, ten opzichte van de sociaal-democratische theorie, zeer te onpas aangebrachte revisie.

Jos. Loopert.

Naast de Fransche Senaat is de Fransche bureaucratie, l'Administration, een geweldige reactionaire macht. Hier gaat de meest „democratische“ Staat van Europa, Frankrijk, met de meest reactionaire, Rusland, hand in hand. Nergens is de bureaucratie zoo talrijk als in Frankrijk.

H. DE MAN.

De burgerlijke „democratie“ van het trio Clémenceau-Briand-Viviani.

Achter de schermen bewezen deze heeren, met den vergrootten ijver van de nieuwbekeerden, dat zij, de meest vooruitstrevende aller regeeringen der derde Republiek in w o r l d e n, de meest reactionaire in daden was. De maatregelen van het ministerie Clémenceau tot verzekering der „orde“ om het tijdperk der Meikiezingen van 1906 waren reeds een veelbeduidend voorteken: de sterkste troepenconcentratie, die al ooit voltrokken was geweest, in het werkstakingsgedebied van het Noorderkoolmijnbekken; het brutale neerslaan van de beweging der Parijzer postbeambten door den broodroof van 300 onder hen en door het verwenden van soldaten tot onderkruipersdiensten; 60.000 man troepen te Parijs op 1 Mei 1906, heel de stad onder militaire dictatuur gebracht; willekeurige aanhouding der leiders van de Confédération, om te doen gelooven aan een . . . anarchistisch royalistisch komplot, waarvan men na de kiezingen natuurlijk niets meer hoorde; willekeurig sluiten van de Arbeidsbeurs en aanhouding der vakverenigingsleiders te Brest, om door provocatie en schrikaanjaging de kiezing van den onderkruipersapostel Biétry te verzekeren; de toestemming van de twaalfhonderdmiljoenenleening ter ondersteuning van het tsarisme — dat waren de daden, die voor het radicalisme

als orde- en regeeringspartij het vertrouwen der bourgeoisie verwierven. En dan: bij de werkstaking der electriciteitarbeiders te Parijs worden soldaten tot onderkruipersdiensten bevolen. Het koalierecht van de staatsarbeiders en bedienden geroofd door een wet, die degene, die tot werkstaking ophitst, met een gevangenisstraf van 6 dagen tot 6 maanden bestraft, en als de ophitsing gevolg heeft, één jaar. De aanvoerders der postbeambten en der onderwijzers, Grangier, Simonnet, Nègre, Janvion en zooveel anderen, afgesteld. De leiders der vakverenigings- en antimilitaristische propaganda, met hulp van de schandaligste rechtsverkrachtingen en daden van willekeur, met hulp der anarchistenwetten, die Clémenceau destijds met zooveel vuur en verontwaardiging bestreed, door het klassengerecht tot jaren en jaren gevang veroordeeld. En zoo voort!

Uit: Het tijdvak der Democratie door H. de Man.

Een terugblik op het Buitenland.

II.

Rusland blijft daarom van alle Europeesche landen het gewichtigste voor wie terugziet op den strijd van het proletariaat in het afgelopen jaar, wijl het ontzagelijke Czarenrijk nog steeds verkeert in het tijdvak der Revolutie, waardoor het van een Aziatisch landbouwrrijk met in hoofdzaak directe productie en de daarmee overeenkomende staatsinstellingen veranderd wordt in een kapitalistisch, een warenproduceerend land.

De Revolutie, acuut geworden door den Russisch-Japan'schen oorlog, heeft den bodem geschapen voor de arbeidersbeweging, die in de perioden van haar heftigste leven aan de spits stond van alle klassen. En noch de slappe houding der jonge bourgeoisie noch de mobilisatie der krachten, die belang hebben bij het behoud van het oude régime, — d. w. z. de 130.000 jonkers — hebben de arbeidersbeweging kunnen terugdringen uit de posities, welke zij, dank zij de Revolutie heeft veroverd.

Het is niet noodig, zoo vaak is dit hier ter plaatse reeds geschied, opnieuw aan te toonen, dat noch de December-nederlaag van 1905, noch de reactionaire periodes, die in 1906 en '07 gevolgd zijn op den neergeslagen December opstand en op de ontbinding der eerste en tweede Doema iets vermocht hebben tegen de werkelijke kracht der jonge Russische arbeidersbeweging.

In strijdlust, in revolutionaire gezindheid, in onwrikbare trouw aan het beginsel staat zij steeds aan de spits der arbeidersbeweging van heel de wereld. In een land, waar alle rechtszekerheid nog immer ontbreekt, waar constitutionele waarborgen zoo min aanwezig zijn als een althans binnen de perken der wet gebonden politie en bureaucratie, waar in verreweg de meeste steden onverantwoordelijke satrapen naar willekeur heerschen, heeft de Russische arbeidersklasse zich in de meeste gevallen de rechten van den mensch weten te veroveren, dat onschatbare erfstuk der burgerlijke revolutie. Uit een pool der diepste materiële en morele behoeften heeft zij zich weten te verheffen tot een levensstandaard, die althans niet lager staat dan die van haar West-Europeesche broeders. Maar vóór alles: meer dan enige andere afdeling der Internationale heeft de Russische arbeidersklasse in de Revolutie geleerd, dat ondanks alle doodelijke gevaren, welke zij voor de individuen met zich brengt, de Revolutie voor een klasse, die opstijgt en zich de verovering der wereld ten doel heeft gesteld, den besten, ja den eenigen werkelijk bruikbaren strijdbodem oplevert.

* * *

Wanneer wij aan Duitschland in het afgelopen jaar denken, denken wij aan den 25en Januari 1907, de Hottentotenverkiezingen, aan de zoogenaamde nederlaag der Duitsche sociaal-democratie, aan het Blok van liberalen en conservatieven en zijn fiasco, aan den pool van verderf, welke de Harden-processen aan 't licht hebben gebracht.

De zoogenaamde nederlaag der Duitsche sociaaldemocratie. Inderdaad: sterker is wel nooit de domme verblindheid van de vijanden der arbeidersklasse aan 't licht gekomen, dan toen zij, nu bijna een jaar geleden, meenden te mogen triomfeeren . . . omdat de Duitsche arbeidersklasse in den Rijksdag die het parlementaire scherm is, waarachter zich de heerschappij van bureaucratie, hooge bourgeoisie en jonkers verbergt, een aantal vertegenwoordigers verloor.

Inderdaad beteekende 25e Januari, het feit, dat de Partij een stormloop van alle burgerlijke partijen en van al de elementen, die tot dien tijd nooit naar de stembus waren te slepen geweest, niet alleen doorstond zonder dat haar geleerden werden gedund, maar dat zij zelfs een kwart miljoen minstens aan haar 3 miljoen kiezers toevoegde, een versterking van de kracht der Duitsche arbeidersklasse, een vergroting van haar organisatorischen samenhang en daartegenover een tijdelijke afval van elementen, die tot haar waren gekomen, niet omdat zij in haar zagen de Partij, die het kapitalisme en den burgerlijken staat bestrijdt, maar louter gedreven door persoonlijke ontevredenheid of reactionaire grieven.

En het afgelopen jaar heeft ruimschoots het bewijs geleverd voor de zegenrijke werking, welke de 25e Januari op de Duitsche arbeidersklasse heeft uitgeoefend. Haar organisaties op politiek terrein zijn even sterk gestegen als die op vakverenigingsgebied en, wat nog waardevoller is, de uitbreiding der partijpers gaat geheel voort in het tempo, dat zij sinds den aanvang van het jaar 1906 ongeveer heeft aangenomen.

Op vakverenigingsgebied is de vooruitgang niet minder verblijdend, tot den tijd ten minste toen de naclering der economische crisis aan den groei der vakverenigingen een beletsel in den weg begon te leggen.

En hoe scherp steekt daartegen af het jammerlijke fiasco der nieuwe politiek van de bezittende klassen, van de Blok-aera.

Op sociaal gebied, niets: een vereenigingswet, die honderduizenden niet-Duitsche arbeiders buiten het gemeene recht stelt: in Pruisen een uitzonderingswet tegen de Polen, die in hatelijke rechtsverkrachting en zinneloosheid hoogstens in Russische „wetten“ haar weerga vindt.

En daartegenover: een ongelooft stijging der levens-

middeelprijzen tengevolge van de tariefwet van 1902, welke bij de algemeene stijging der prijzen op de wereldmarkt en de aanbreekende industriële crisis zich des te erger doet gevoelen: een troosteloze financiële toestand van het Rijk, dat een stijgende schuldenlast opstapelt, terwijl de agrariërs en bureaucraten weigeren een deel van den druk door directe belastingen af te wentelen op de schouders der bezittende klassen, zóódat nieuwe lasten op de levensbehoeften der groote massa's onvermijdelijk en ook reeds ingediend zijn.

Voeg daarbij, een nieuw vlootplan van 1000 en meer miljoenen; dat nieuwe miljoenen bij honderden noodig zijn voor de koloniën, waar het Bankkapitaal een schoon terrein heeft gevonden, om de massa's door middel van de staatsmacht uit te buiten dan is het te begrijpen, dat het Blok, waardoor de liberalen nu ook den schijn van oppositie hebben moeten laten varen, zich niet bijzonder lekker voelt.

Reeds bij de begroting was het bijkans tot een scheuring gekomen, naar Bülow heeft de vrijzinnigen nu zoo goed in zijn hand, dat zij zelfs niet meer mogen kikken.

De bezittende klassen en de vrijzinnigen vooral weten echter zeer goed, dat het afgelopen jaar de sociaal-democratie koren bij schoven op den molen heeft gedragen en met angst en beven zien zij de toekomst tegemoet, de Nemesis, die zij aan het eind hunner loopbaan voor zich zien oprijzen.

Het jaar 1907 zag verder de Deutsche arbeidersklasse definitief den strijd beginnen tegen dat bolwerk der Deutsche toestanden, het Pruisische dricklassen-onrecht. Die strijd zal, hoe hij ook loope, voor de Deutsche arbeiders mede rijke vruchten van strijdvaremdheid en strijd lust meebrengen.

Frankrijk levert in het afgelopen jaar een even sterk beeld op van de onmacht of liever van den onwil der bezittende klassen, om door reële hervormingen de kapitalistische maatschappij dragelijk te maken voor de arbeiders, maar wij kunnen niet zeggen, dat daar tegenover een even verblijdende toeneming van den strijd lust, de wetenschap en de organisatie der arbeidersklasse staat als bv. in Duitschland.

Wat betreft de heerschende klassen en de regeerende partij: het zoogenaamde radicalisme en radico-socialisme is, nadat het eerst slechts zijn onmacht had gedemonstreerd, — na de verkiezingen van 1906, waardoor het opnieuw en sterker dan voor dien terugkeerde — in het afgelopen jaar den weg der besliste reactie ingeslagen.

Hoofdzakelijk is dit, naast den algemeenen economischen en sociaal toestand van Frankrijk waarover wij hier nu weer niet kunnen uitweiden, te wijten aan de personen, die aan den top staan der caesaristische en volkomen anti-democratische Fransche staatsmachine. Het feit, dat renegaten der burgerlijke democratie als Clemenceau, de oud-Jacobijn, maar vooral dat renegaten der proletarische democratie, als Briand, de machtigste man in het ministerie en nu pas minister van „Justitie” — Godbetert! — geworden, en Viviani, de regeering in handen hebben, heeft gevolgen, die men het beste vergelijken kan met een anoloog feit in de bedrijfswereld. Wanneer een arbeider zich tot patroon, vooral tot groot-ondernemer weet te verheffen — natuurlijk door het vertrappen van alles, wat hem in den weg staat, — zal zijn hand in bijna alle gevallen veel brutaler drukken op zijn ondergeschikten dan van een ondernemer geboren patroon. Zoo ook hier. Renegaten van een staatskoning of maatschappelijke meening gaan in brutaliteit en cynisme den geboren conservatief verre te boven, waar het geldt de vrijheid en het recht te vertrappen.

Van de brutale onderdrukking der beweging van de wijnboeren in Zuid-Frankrijk, die het kabinet-Clemenceau zelf had opgewekt af, tot de jongste vervolgingen en veroordeelingen van anti-militaristen als Hervé, die in dit opzicht niet overdrijven waar zij de expedities naar Marocco brandmerken als roof- en moordtochten ten bate van eenige financiers, loopt één onafgebroken reeks van daden, als het ontslag van onderwijzers en ambtenaren, die het hun bij de wet toegestane recht van vereniging in toepassing brachten, welke onder goed-conservatieve ministeries van een 20 jaar terug haar weerga niet vindt. De „republiek”, wel verre van een jufvrouw te zijn met kapitalistischen ballast aan de beenen, welken zij niet „durft” weg te gooien, is nooit iets anders geweest en kan ook zonder een Revolutie niets anders zijn, dan een oude en grimme bewaakster der milliarden, die Frankrijks bezittende klassen van de Rothschilds tot den kleinsten rentenier bijeen hebben geschraapt en waarop zij veilig en rustig liggen en bezitten.

De eenige activiteit, welke de Republiek ten toon spreidt is op het gebied der koloniale politiek, waar het, zooals in Marocco, geldt, proletariërs en duizenden inboorlingen te offeren ten einde kanonnenkoningen en groote financiers rijke winsten te bezorgen.

De Fransche arbeidersklasse is, door haar geringe theoretische geschooldheid zoowel, als door haar zwakke organisatie, helaas niet in staat tot nog toe geweest, den strijd tegen het Fransche geldkapitalisme, de zoogenaamde republikeinsche instellingen, de koloniale politiek vóóral, zoo te voeren, dat die strijd de massa's van het proletariaat opvoert tot hoogere eenheid, tot dieper inzicht in het kapitalisme, tot sterkere organisatie.

Meer en meer wordt het onwaarschijnlijk, dat de Fransche arbeidersklasse nog ooit, gelijk zij in de 19e eeuw zoo vaak heeft gedaan, geroepen zal worden om aan de spits te staan eener Europeesche beweging. Zoo zij dit niet meer vermag, heeft zij des te meer oorzaak om zich, nauwer dan zij tot dusver deed, in taktiek en theorie aan te sluiten bij haar zusterpartijen, van Duitschers, Russen en Oostenrijkers meer te leeren.

v. R.

Troelstra's politiek systeem der sociaal-democratie.

IV.

Waarom ligt het nu, zoo luidt de laatste vraag, dat onze parlementaire arbeid niet meer direkte verbeteringen in het lot der arbeiders gebracht heeft? De burgerlijke partijen hebben in het parlement de meerderheid; zij kunnen tot stand brengen of weigeren, wat zij willen. Dus kan het alleen daaraan liggen, dat zij het niet in hun belang achten, meer en beter sociale hervormingen

door te voeren. Zijn wij daarvoor aansprakelijk, misschien omdat wij geen „eigen politiek systeem” ontwikkelen? Zouden wij, in ernst gesproken, meer sociale hervormingen krijgen, als wij in 't parlement „ons politiek systeem” uiteen gingen zetten? Nu doen wij dat trouwens al, en in zoover is Troelstra's wensch al vervuld; wel niet het utopische systeem, dat hij wenscht, maar ons werkelijke politieke program. Bij elke gelegenheid wijzen wij op het algemeen kiesrecht, op het zelfbestuur der gemeenten enz., als noodzakelijke voorwaarde, om tot ingrijpende hervormingen te komen. Maar wij zijn ons tegelijk bewust, dat wij daarmee wel de arbeidershoofden verhelderen, maar de bourgeois-hersens niet opraten en geen stukje meer krijgen. Dezelfde onwil, die economische hervormingen weigert, weigert ook de politieke hervormingen, die wij wenschen.

De onwil, daar hebben wij het; niet een kunstmatige, boosaardige maar een natuurlijke, die in de klasseverhoudingen ligt. Wat voor reden hebben wij voor de meening, dat een parlement er is, om sociale hervormingen door te zetten, en voor klachten over zijn gebrekkigheid, als er zoo weinige komen? Een parlement is er, om maatregelen te nemen in het belang van de klasse, die daarin heerscht. En daar dit de bezittende klasse met al haar vertakkingen en aanhang is, is het toch zoo klaar als een klontje, dat net zooveel sociale hervormingen tot stand komen, als de bezittende klasse in haar eigen belang noodig acht.

En daarom is het een kortzichtigheid, die aan de oppervlakte blijft hangen en niet tot de kern doordringt, als men de sociale onvruchtbaarheid wijt aan de gebrekkigheid der parlementaire machinerie; b.v. aan de almacht der ministerieele bureaux, die blijven, als de ministers gaan; aan de onmogelijkheid voor kamerleden, over alle technische details op elk gebied van wetgeving te oordeelen; aan de toevalligheid van meerderheidscombinaties uit kleine fracties etc. Zeker is technisch aan die machinerie wel 't een en ander te verbeteren, maar de moeilijkheden liggen niet hier, doch in de tegenstrijdige klassebelangen. Waarom zijn arbeidswetten zoo slecht en technisch ingewikkeld? Omdat de referendarissen e.a. beambten onbekwaam zijn? Omdat de materie zoo moeilijk is, zooals burgerlijke politici altijd verzekeren? Neen, omdat men geit en kool wil sparen, allerlei kapitaalbelangen wil of moet ontzien en toch wat doen, al is 't maar in naam, voor de arbeiders. Kamerleden en ministers kennen niet alles; maar voor elk bijzonder geval kan men afgaan op advies van hen, die 't wel weten. Stel een socialistische meerderheid; een minister, die wil, moet een arbeidswet of veiligheidswet maken. Is het adres voor advies onbekend? Zullen niet b.v. de vakverenigingen als deskundigen hem zonder moeite een goed ontwerp kunnen leveren, en zullen niet de kamerleden, die van de technische details geen verstand hebben, zich tevreden stellen, dat deskundigen deze hebben vastgesteld en alleen er op letten, dat het algemeene karakter goed is? Een burgerlijk minister vraagt echter de fabrikanten om advies; om hun belangen te sparen moet de bureaucratie een ingewikkeld artikelenstelsel uitwerken, en probeeren hun woordvoorders in de Kamer het met listige uitzonderingsbepalingen nog eiger te maken. Daartegen moeten onze lui dan oproeien, moeten overal verstand van hebben, met reuzenijver zich in elke bijzonderheid inwerken, en door alle bureaucratie ingewikkeldheden heen-vreten, die als versperringen in hun weg gelegd worden.

Een parlement is er om de groote klassebelangen te behartigen, en die in wetten neer te leggen, niet om van elk detailpunt verstand te hebben. Daarom ontwerpen niet de kamerleden, maar de ministers met een heele staf van bureaukraten, ambtenaren, deskundigen, juristen etc. de wetten. Troelstra klaagt, dat het parlement aan de eischen van de moderne wetgeving niet kan voldoen. Kon het dat dan wel bij de vroegere wetgeving? En zoo ja, waaraan lag dat? De versplintering der partijen is volgens Troelstra de oorzaak van het bederf van het parlementarisme. Was die er vroeger niet? Zoo ja, waarom ging het dan toen wel? Zoo neen, en dat is vooral de groote vraag, die Troelstra zich niet voorgelegd heeft: waarom was die er vroeger niet, of tenminste niet hinderlijk voor vruchtbaren arbeid? Omdat toen groote en belangrijke dingen te volbrengen waren, om de heerschappij der bourgeoisie overal door te voeren. De belangrijke taak, die deze klasse ook politiek door te voeren had, bracht de kleine verschillen tot zwijgen, smeedde de groepen aaneen, en zoo leverden de parlemenuten degelijk

werk. Nu heeft deze klasse haar doel bereikt, ze heeft geen idealen meer te verwezenlijken, en voelt, dat de arbeiders haar op de hielen zitten. Daarom is haar politiek aarzelend, onzeker, wisselvallig tusschen reactie en hervorming; ze weet niet wat ze wil en daarom valt haar vertegenwoordiging in kleine klieken en fracties uiteen, die ieder wat anders willen. De weg van flinke ingrijpende hervormingen, dien wij willen, willen ze echter geen van allen.

De proef op de som, dat het aan het parlement alleen niet hapert, leveren die gevallen, waar de bezittende klasse eens wél weet wat ze wil.

Als tegenover arbeidersvcrzet ineens de heele bourgeoisie hetzelfde wil — bv. knevelwetten voor 't spoorwegpersoneel — dan werkt die wrakke machine ineens zoo vlug en perfect als de beste. En als omgekeerd, voor een hervorming een sterke macht er achter zit, en de parlementsleden voelen dat het moet, dan gaat het ook, en dan ziet men het rotste, meest machteloze parlement een grootsch hervormingswerk doorzetten. Zoo voerde de belachelijke vorige Oostenrijksche rijksraad, die een spot voor Europa was om haar machteloze onbekwaamheid, het algemeen kiesrecht door, omdat de arbeiders met al hun georganiseerde macht achter een eisch stonden, die voor de bourgeoisie en het rijk even noodig was als voor ons. Toen hielpen den heerschenden klieken van politici alle pogingen tot tegenwerking en versleping niet; ze moesten, ze moesten willen, omdat ze uitvoerden, wat onvermijdelijk was.

In zulke gevallen, als 't om groote dingen gaat, blijkt, dat ten onrechte aan technische gebreken van 't parlementarisme de onvruchtbaarheid der sociale wetgeving geweten wordt. Niet aan de kunst hapert het, maar aan de wil; niet in de parlementaire machine hebben wij het gebrek te zoeken, maar in de klasse die er achter zit. Daarom zullen alle voorstellen tot technische verbetering van de wettenfabriek, hoe goed gemeend ook, niets uitwerken, om een beter en rijker product te krijgen. De arbeidersklasse behoeft echter om dit onvermijdelijke niet tot misnoedigheid te vervallen, want voor haar wast een andere, rijke vrucht uit den parlementairen strijd op: een voortdurende toename van macht, kennis klassebewustzijn, organisatie, die haar den volledigen zegepraal steeds nader brengt, waarna zij deze machine met stevigen wil voor het doorvoeren van haar grootsche taak zal gebruiken.

A. P.

Liberaal bedrog.

We lezen in *Het Volk* van 5 Januari:

„In den gemeenteraad van Antwerpen hebben de liberalen een smerigen streck uitgehaald. Men weet dat voor de jongste periodieke verkiezingen de liberalen en socialisten een kieskartel hadden gesloten. Een der voorwaarden was, dat een der socialistischen schepen (wethouder) worden zou. In de zitting van Donderdag was de wethouderverkiezing aan de orde. Maar de liberalen, die hun meerderheid voor een goed deel aan arbeidersstemmen te danken hebben, kozen den heer Strauss, een der reactionairste raadsleden, tot schepen voor sociale werken.

Onze partijgenooten Terwagne, Goetschalck en Cools zullen nu de partij laten beslissen, of zij hun ontslag als leden van den gemeenteraad moeten nemen. Zij hebben niet veel lust langer met de meeneedige liberalen in één college te zitten.”

Hieromtrent schrijft ons onze Belgische brieven-schrijver:

„Van meet af is er, zelfs in de bestuurslichamen, tegen een op goed vertrouwen in de liberale bourgeoisie aan te gaan kartel te Antwerpen gewaarschuwd.

In drie vergaderingen is er scherp en principieel stelling genomen tegen een verbond met de liberalen. In het Midden-Comiteit (Federatie-Bestuur), waar over de voorwaarde van het kartel gediscuteerd werd, is o.a. het volgende gezegd:

„In de eerste plaats is het politiek onmogelijk, dat een ongedisciplineerde partij als die der liberalen betrouwbare afspraken zou kunnen maken. In de tweede plaats wordt het klassekarakter over het hoofd gezien en het belang, dat de liberalen hebben in den Gemeenteraad, en zeker in de schepen-colleges. In een handelsstad als Antwerpen zal de liberale bourgeoisie eer geneigd zijn haar kapitalistischen klassegenoot den katholiek, een plaats te geven in het schepencollege, dan aan de socialist, als zij waarlijk proletarisch willen blijven. Een anti-kapitalistisch zullen ze toch moeten zijn. Hoe zal nu de liberale bourgeoisie, vertegenwoordigster van het kapitalisme, door den anti-kapitalist haar belangen laten behartigen?

Men moet al zeer weinig klassebegrip hebben, om dit niet in te zien. En dan, als de socialist wél in een schepen-college treedt, dan zal dit voor het proletariaat een ambt van onmacht en bederf blijken, evenals de fransche minister-bureaux van een Millerand, Viviani en Briand, of het Engelsche van een John Burns.

Natuurlijk werd hun, die zoo spraken, reeds toen door enkele socialistische „toonaangevers” verweten, dat zij de *Antwerpse* liberalen niet kenden. De *Antwerpse* liberalen hadden nog zoo iets als politieke neutraliteit, eerlijkheid enz.!!

Het kartel werd gesloten, op schriftelijke voorwaarde, dat aan Cools, den aangewezen kandidaat der Sociaal-democratie, bij de eerste gelegenheid een schepen-ambt zou worden opgedragen. De socialist zou geen recht hebben op dat van den *handel*, van *openbare werken*, of van *onderwijs*. Let wel, lezer, hij zou geen recht hebben op die ambten, waarmede hij eventueel iets voor het proletariaat zou kunnen doen. Men sprak

van „finantiën” of „burgerlijke stand”, waarvan de kapitalistische firma in geen geval schade zou kunnen lijden.

En thans is het zoover. Cools kan de schepenfrak niet om zijn schouders hangen. Het „liberaal bedrog” is er. Gezel Terwagne hield een scherpe speech in den Raad, en de partijvergadering zal beslissen of de Socialisten zullen heengaan.

Maar zullen de Socialisten geleerd hebben? Zal dit „bedrog” de oorzaak worden, dat de sociaaldemocraten nu eens ernstig de zelfstandige proletarische klassepolitiek zullen ter hand nemen? Of moeten ze nog fierer opstoppers hebben? We zullen zien.

In elk geval, waren wij liberalen, de Socialisten kregen van ons evenmin een schepenambt. Wij zouden zeggen: Ze zullen het maar moeten veroveren! En zoolang hun macht buiten den Raad niet groot genoeg is, zal hun de macht in den Raad ook niet gegeven worden.

Teekenen der Tijden.

V. Merkwaardige Overeenkomst.

In een ander artikel van ons blad wordt reeds de aandacht gevestigd op den reactionairen zwaai van den stillen radikaal Treub inzake Kiesrecht. Reeds begin November wees de oude Van Houten, de scherpe politicus van het verenigd Kapitalisme, erop dat ook de „vrijzinnig-demokraten” (men vergeve dezen naam voor dit verwarde volkje, maar het is het éénig vrijzinnige en democratische dat ze nog hebben) een (voor het Kapitalisme) wel ingericht tweekamerstelsel een stellig vereischte voor een goeden (kapitalistischen) regeeringsvorm achten. En wat Van Houten profeteerde komt deze andere renegaat van de democratie, Treub, waar maken.

Maar het is hier om een vergelijking te doen, die ons door het lezen van een notitie in de Leipziger Volkszeitung wordt opgedrongen. In een ander Kampen, in het stadje Neustadt in de Palts woont een Stads architect, genaamd Böhlig. Deze bouwmeester kwam onlangs op de „geniale” gedachte — je moet er in elk geval intellectueel voor zijn, architect, professor of zoo iets — om een reglement uit te vaardigen op het gebruik van privaten van het stadsbouwureau. Hoe hooger de rang, zoo meende „der Herr Stadtbaumeister”, des te minder personen komen op de „beste kamer.” Dit is het principe, waarvan deze geniale kop uitging.

Zien we nu Professor Treub aan den arbeid.

Werkgevers met	1— 5 arbeiders	1 stem in de 1ste Kamer.
„ „	6— 20 „	2 stemmen.
„ „	21— 50 „	3 „
„ „	51—100 „	4 „
„ „	101—200 „	5 „
„ „	meer dan 200 arbeiders	6 stemmen.

Met ziet het, de professor handelt juist andersom als de architect. Maar het principe en vooral de inval is even geniaal: Hoe hooger de rang (in het kapitalisme) des te meer personen in de beste, pardon Eerste Kamer!

Het onderwijs in den klassenstaat.

Hoe slecht 't onderwijs in ons land is — 't is niet noodig daarover veel te zeggen — onze lezers hebben 't aan den lijve ondervonden. Ieder van ons, die arbeider zijnde, tot sociaal-democratisch inzicht is gekomen, heeft bij 't werk in 't belang zijner klasse gevoeld, hoeveel behoefte aan meer ontwikkeling er bij hem was, hoeveel hij is te kort gekomen, hoe weinig de bourgeoisie hem heeft gegeven van datgene, wat zij pleegt te noemen: algemeene ontwikkeling.

Dat de bourgeoisie hoe langer hoe minder belang krijgt bij 't geven van die algemeene ontwikkeling, hebben ons de laatste debatten over de verbetering der onderwijzersalarissen nog eens duidelijk doen zien. Het kapitalisme ontwikkelt in zich zelve de tendenz naar zoo min mogelijk ontwikkeling voor de arbeidersklasse. Ze kan 't geld daarvoor in haar eigen belang beter gebruiken.

Dit streven, 't onderwijs zoo goedkoop te doen zijn, als de drang van 't proletariaat maar toelaat, uit zich in niet alle landen op dezelfde manier.

In ons land zijn 't de korte leertijd vooral, de slechte betaling der leerkrachten en hun opleiding, die 't onderwijs er voor de bourgeoisie niet al te duur maken.

In Pruisen, en in bijna geheel Duitschland, is de toestand weer een weinig anders. Daar is 't met de loonen der onderwijzers wat beter gesteld. Zij zijn daarom en daardoor dan ook meer willige handlangers der bourgeoisie geworden dan de onze. De beide meest sterke uitingen zijn daar wel de groote klassen en de verklerikaliseering van 't onderwijs.

Daar was 't mogelijk, dat tegen de sterk uitgesproken meening van 't overgrote deel der bevolking in, een verklerikaliseering van de school werd aangenomen. Men weet 't, wat reactie betreft, is Pruisen met zijn jonkerdom en bureaucratie 't land der meest onbegrensde mogelijkheden. Als men ziet, dat 't gemiddeld aantal leerlingen per onderwijzer in Pruisen 63, in Silezië 70, in Posen 74, in Lippe 92, ja in Schaumburg-Lippe 99 is, weet men hoe „ontwikkelend” dit onderwijs zijn zal. In Opper-Silezië, om nog een sprekend voorbeeld te noemen, waren 252 scholen met meer dan 100 leerlingen per klas: waarvan 106 er 101-110, 69 scholen 111-130, 34 scholen 131-150, 14 scholen 151-170, 7 scholen 171-200, één er zelfs 200 leerlingen per onderwijzer had.

Dat er ondanks den langeren leertijd van „algemeene

ontwikkeling” onder deze omstandigheden geen sprake kan zijn, is gemakkelijk te begrijpen. Maar 't is ook hier: Elke onderwijzer meer kost geld, en Pruisens bourgeoisie kan dat geld beter gebruiken voor leger en vloot.

't Spreekt van zelve, dat 't klassekarakter van 't onderwijs niet in elk land even scherp naar voren treedt en even duidelijk zichtbaar is. Niet overal treden de economische belangen van 't kapitaal even sterk op. In landen als Zwitserland e.a. met haar kleine oorlogsbegroting is voor onderwijs meer geld beschikbaar. Men heeft nog al eens de gewoonte te wijzen op 't onderwijs in de Vereenigde staten, ook toch een kapitalistisch land bij uitnemendheid. Doch ook daar is 't geen goud, wat er blinkt. Als men weet, dat 't aantal analphabeten er meer dan 6 miljoen bedraagt, waarvan niet zoals men zou vermoeden de negers 't hoofdkontingent leveren, doch de blanken; als men weet, dat de minder betaalde vrouwenarbeid in dat land voor 't onderwijs hoofdzaak is en de salarissen der leerkrachten gemiddeld niet veel hoger zijn, de toestanden in aanmerking genomen, dan hier, ziet men dat van een socialistisch schoolideaal 't onderwijssysteem in N. Amerika nog zeer ver verwijderd is.

Een harmonische ontwikkeling van lichaam en geest — hoe zou dan ook deze kapitalistische maatschappij in staat zijn, die voor haar arbeider te kunnen of te willen verzorgen. C.

Beroepskeuze.

„Te Haarlem is opgericht een vereeniging met het doel te bevorderen, dat arbeiders, zoolow jong als oud, die lichamelijke ongeschikt zijn voor bepaalde bedrijven, betrekkingen krijgen, waaronder hun gezondheid niet lijdt.”

Bovenstaand berichtje — uit Het Volk van 31 December — is merkwaardig genoeg om er even de aandacht op te vestigen. Het schijnt dat eenige heeren daar in Haarlem bemerkt hebben, dat dikwijls arbeiderskinderen „lichamelijk en geestelijk ongeschikt” zijn voor het door hen gekozen beroep. Inderdaad, dit is zoo. En het is ook alles behalve verwonderlijk, dat een arbeidersbevolking, die na geslachtenlange ontaarding, nog gebukt gaat onder de oorzaken zelve van die ontaarding: slechte woning, slechte voeding, slecht onderwijs, kortom heel de arbeiders-ellende van deze maatschappij; — het kan niet verwonderen, dat aldus opgroeiende arbeiders lichamelijk en geestelijk en zedelijk „ongeschikt” zijn voor alle beroepen, die zij uitoefenen. Maar uit deze nadere aanduiding van het vraagstuk blijkt reeds dadelijk, dat het hier niet geldt een toevallig euvel, ontstaan door de minder gelukkige beroepskeuze van een — klein of groot — aantal personen, maar dat wij te doen hebben met een massa-verschijnsel: de arbeidersklasse, als geheel genomen, is „ongeschikt” voor haar arbeid.

En men meene niet, aan dezen misstand een eind te kunnen maken door het gemakkelijker maken der beroepskeuze. Is niet het begrip zelve van een zoodanige keuze een bespottung, wanneer alle beroepen even weinig aantrekkelijk zijn? Of is niet in alle beroepen de arbeid eentonig, omdat hij gescheiden is van alle genot; is niet overal de arbeid te zwaar, omdat de vruchten der inspanning komen aan hen die niet arbeiden? En is niet een keuze (die immers een voorkeur veronderstelt) dwaasheid, zoolang aan allen arbeid is verbonden de uitbuiting en de dienstbaarheid?

De te Haarlem opgerichte vereeniging meent haar doel te kunnen bereiken door:

a. „te bewerken dat het bij de schoolkinderen der „volksklasse eenerzijds en de werkgevers anderzijds gewoonte worde bij de sollicitaties naar betrekkingen „rekening te houden met de lichamelijke en geestelijke „geschiktheid dier kinderen.

b. „het in contact brengen der arbeiders (van wie het „om gezondheidsredenen noodzakelijk geacht wordt, dat „zij van beroep veranderen” met werkgevers wier bedrijf „de gezondheid dier arbeiders zoo niet bevordert, dan „toch in elk geval niet schaadt.”

Het bericht meldt voorts dat de vereeniging hoopt op de krachtige medewerking der werkgevers. Niet ten onrechte vermoedelijk! Verstandige werkgevers zullen in bovenstaand program een middel vinden tot het bekomen van goede arbeidskracht. Maar de arbeidersklasse vraagt iets anders.

Hoe zou de Haariemsche vereeniging er over denken om het eens met een ander recept te probeeren? Als zij ons eens wilde helpen te streven naar een maatschappij, waar geen uitbuiting den arbeid vergezelt waar geen voortdurende ellende de menschen ongeschikt maakt voor alle bedrijven en waar geen troosteloze eentonigheid alle bedrijven ongeschikt maakt om door menschen te worden beoefend.

Wij vreezen dat de heeren daar in Haarlem van de toepassing van dit middel niet gediend zullen zijn. Er zijn echter anderen die deze taak op zich namen: de Sociaaldemocraten. B. C.

Economische Kroniek.

Industriele Concentratie.

De industrie gaat reusachtig vooruit. Als we een industrieel land als Duitschland, wat zijn productie betreft, een oogenblik nader bezien, dan zeggen een paar cijfers daar veel. In de

ijzerindustrie waren b. v. in 1880 werkzaam ruim 160.000 man, in 1903 ruim 400.000, in de Duitsche kolennijnen werkten in '86 ruim 340.000, in 1903 bijna 650.000 man. Vooral de laatste 25 jaren toonen een verbazenden vooruitgang. Als we de productie even nagaan: In 1880 ongeveer 47 miljoen tonnen steenkool, in 1906 ruim drie maal zooveel.

Hand aan hand ging met deze stijging der productie de industriele concentratie. Twintig jaar geleden golden ondernemingen met 5 à 6000 arbeiders voor de grootste: zelfs Krupp had toen slechts 10500 personen in zijn dienst, op dit oogenblik 60.000. En ook andere ondernemingen zijn gegroeid, velen nog sterker dan Krupp. Circa 30.000 man leveren meerwaarde voor Tlijssen. Een paar kolennijnbezitters beschikken op dit oogenblik over evenveel arbeiders, als er voor 20 jaar in 't heele bedrijf waren.

Deze bedrijfsconcentratie grondt zich geheel en al op 't wezen van 't kapitalisme; ze vindt haar oorsprong in de tendenz, de winst te doen stijgen door vermindering der productiekosten. En elke productievorm ontwikkelt zelve de krachten, die weer naar een hoogere vorm voeren.

De meest werkzame bevorderaars dezer concentratie zijn wel de verkoopvereenigingen. Haar doel is geen ander dan de bepaling van de marktprijs te onttrekken aan den kooper. Natuurlijk niet in 't voordeel van den verbruiker. Steenkool en staal zijn de beide, die daarbij alweer de beste voorbeelden leveren. Het kolensyndicaat verdeelde de productie volgens vaste regelen onder zijne leden. Voorts stelde 't de prijzen vast, al naar de kwaliteit van de kolen. Dejeene mijn concurreert dus niet meer met de andere, 't door 't syndicaat toegewezen productiecijfer is de grondslag voor de financiële opbrengst van de mijn. Er zijn mijnen, die 30 cent per ton winst maken; er zijn er ook, die op elke ton f 1.80 zuivere winst hebben. Dat hangt af van de ligging, 't betere werken enz. van de mijn. Deze omstandigheid maakte, dat 't verdeelingscijfer een voorwerp van speculatie geworden was.

Na 't eerste syndicaatsverdrag bepaalde 't aantal mijnschachten voor een goed deel de hoeveelheid, waarvoor men deelnam. Gevolg: 't zooveel mogelijk graven van nieuwe gangen, om 't leveringscijfer te verhoogen. 't Nieuwe verdrag stak daar 't volgend jaar een stokje voor en stelde vast, dat nieuwe schachten geen recht meer zouden geven op meerdere levering, en dat 't cijfer dat vastgesteld was, voor den duur van de overeenkomst zoo bleef.

Wat geschiedde nu? De eigenaars der mijnen, waar elke ton kolen veel winst gaf, kochten die, welke per ton weinig winst maakten, op; niet om daar 't bedrijf voort te zetten, doch slechts om die kolen te halen uit eigen schachten. De gekochte mijn werd eenvoudig stil gezet. En elke ton kolen, die in de gekochte mijn maar weinig winst gaf, gaf in de eigen mijn zooveel meer.

De bepaling, dat productie voor eigen gebruik niet meetelde bij 't leveranciecijfer, bracht combinaties tot stand tusschen mijnen en ijzerfabrieken, bracht zelfs groote ondernemingen met een afgesloten productie.

En in de staalindustrie ging 't als bij de kolenindustrie. De kapitalistische productie heeft er nu reeds toe gevoerd, dat aantallen verwante, vroeger geheel gescheiden bedrijven, zijn ineengesmolten tot groote naamloze vennootschappen, op hun beurt weer afhankelijk van 't bankkapitaal.

Voor de arbeiders brengt deze ontwikkeling velerlei onaangenaams. Ze worden — als 't goed afloopt! — evenals de machines, van de eene mijn naar de andere verplaatst. Ze staan met hun organisatie tegenover de groote kartels veel hulpeloozer, veel zwakker dan tegenover kleinere ondernemingen.

Toch is deze ontwikkeling voor den bevrijdingskamp der arbeidersklasse van 't grootste gewicht, want hoe meer 't maatschappelijke leven door enkele reuzenbedrijven en kapitalen beheerscht wordt, hoe meer de ontwikkeling der productie 't zelfstandige kleinere bedrijf vernietigt en 't privaatsbezit van de productiemiddelen in handen van weinige overmachtige grootkapitalisten vereenigt, des te meer schudt 't tegenwoordige productiesysteem op zijn eigen grondvesten. Nader komt de tijd, dat de inbeslagname voor de maatschappij van die geconcentreerde bedrijven tot een maatschappelijke noodzakelijkheid wordt.

En de tijd breekt aan, die Karl Marx in zijn „Kapitaal” met deze woorden schildert:

„De concentratie der productiemiddelen bereikt een tijdstip, waarop ze onverdraaglijk wordt in haar kapitalistisch gewaad. Het zal springen. Het uur van 't kapitalistisch privaatsbezit slaat. De onteigenaars worden onteigenden.” N° 23.

Ingezonden stukken.

Een vraag.

Geachte Redactie!

In het laatst-verschenen nummer van *De Tribune* zegt uw Belgische correspondent, dat de zgn. onafhankelijke vakbonden-federatie in zijn land het „mechanisch voortgebracht product (is) van enkele leiders van het Nederlandsch Verbond van Vakvereenigingen.”

Nu weet ik niet, wie uw medewerker onder de „leiders” van het N. V. V. gelieft te verstaan. Bedoelt hij er mede de leden van het Dagelijksch Bestuur van het Verbond, dan kan ik hem verzekeren, dat Oudegeest, Van der Tempel, Bruens en Verdorst nooit of te nimmer iets met de Belgische vak- of arbeidersbeweging uitstaande hebben gehad. Blijft over één „leider”: ondergeteekende.

Zou ik nu uwen medewerker mogen vragen, hoe hij er toe komt, het door mij reeds herhaaldelijk weersproken praetje als zou ik de aanstichter zijn tot het stichten van vorengenoemde federatie, opnieuw aan den man te brengen?

Laat ik hem bij voorbaat voor de zooveelste maal vertellen dat het tegenovergestelde het geval is, dat namelijk mijn vriend Jan van Zutphen en ik al het mogelijke hebben gedaan om de leiders van den Antwerpschen Diamantbewerkerbond te weehouden, bedoelde federatie in het leven te roepen en het dagblad *Volkstribunaal* te stichten. Eenig bescheid tegemoet ziende,

uw dw.
HENRI POTAK.

Laren, 7-1-'08.